

KÜLÖNFÉLÉK

HALÁLOZÁSOK.

Rappensberger Andor †

A régi erdészek egy oszlopos tagja dőlt ki ismét *Rappensberger* Andor nyug. h. államtitkár, egyesületünk hosszú éveken át volt választmányi tagjának, Vácon ez évi augusztus hó 29-én bekövetkezett halálával.

Vácon született 1864. november 24-én. A selmebányai bányászati és erdészeti akadémia elvégzése után 1885-ben mint műszaki díjnok a besztercebányai m. kir. erdőrendezőségénél kezdte meg szolgálatát. 1889-ban mint helyettes m. kir. erdész került vissza szülővárosába, Vácra és átvette az ottani m. kir. erdőgondnokság vezetését. Ezt az ügykört 1899. július 1-ig látta el, amikor felsőbb-sége az akkor szervezett budapesti m. kir. állami erdőhivatal élére állította erdőmesteri rangban.

Kiváló szaktudását és szervezőképességét hivatali előljárói korán felismerték és különösen az erdők állami kezelésének kérdéseivel kapcsolatos fontosabb jogszabályok előkészítésénél és végrehajtásánál munkáját mindig igénybevették.

Pályáján gyorsan haladt előre. 1889-ben lett erdész, 1894-ben főerdész, 1899-ben erdőmester, 1906-ban erdőtanácsos, 1911-ben pedig mint a földművelésügyi m. kir. minisztérium akkor felállított I. A. 5. ügyosztályának vezetője a főerdőtanácsosi rangot érte el. Ennek az ügyosztálynak maradt azután a vezetője szolgálatának végéig. Miniszteri tanácsossá 1918-ban lépett elő és teljes szolgálati idejének kitöltése után vonult 1923 november végével nyugalomba, mikor érdemei elismeréséül a kormányzó úr Öfömméltósága a helyettes államtitkári címmel tüntette ki.

Különösen az alföldi erdők kezelésénél, továbbá a kopár és vízmosás területek befásítása, illetve megkötése körül szerzett magának elévülhetetlen érdemeket. Sok értékes ákác és nyárerdő megtelepítése fűződik nevéhez és nagykiterjedésű kopár és vízmosásos területek hasznosítottá tétele bizonyítja hozzáértését, hatalmas akaraterejét, munkakészségét és ernyedetlen kitartását.

Ez utóbbi téren kifejtett munkássága nagyobb részének eredményeiben, sajnos, egyelőre nem gyönyörködhetünk, mert azok országunknak tőlünk elszakított részeiben fekszenek.

Keresetlen egyszerűsége, tiszta egyenes jelleme, úri gondolkozása, megalkuvást nem ismerő igazságszeretete és különösen megértő jó szíve sok barátot és őszinte tisztelőt szerzett számára és ezeknek az értékes személyi tulajdonságainak volt természetes következménye az is, hogy alárendeltjei igazán tisztelték, becsülték és szerették.

Temetésén a nagykiterjedésű rokonságon kívül nagy számban vettek részt barátai és tisztelői és őszinte részvétellel kísérték el Vácon, augusztus hó 31-én utolsó útjára.

*

Szecskey Deszö ny. m. kir. főerdőtanácsos f. évi augusztus hó 12-én Kecskeméten elhunyt.

A megboldogult főiskolai tanulmányainak elvégzése után a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál kezdte meg állami szolgálatát 1898-ban, ahol később az erdőrendezés vezetásával bízták meg. Ezt a felelősségteljes munkakört nagy szakértelemmel és közmegelegedésre látta el 1918-ig, amikor a megszállás következtében helyéről távoznia kellett. 1923—1930-ig a zalaegerszegi m. kir. erdőfelügyelőséget vezette és innen vonult nyugalomba.

Béke hamvaikra.

SZEMÉLYI HIREK

A magyar királyi földművelésügyi miniszter előterjesztésére *Asbóth István* magyar királyi főerdőtanácsosnak nyugalomba helyezése alkalmából a miniszteri tanácsosi címet adományozom.

Kelt Gödöllőn, 1936. évi augusztus hó 11. napján.

Horthy s. k.

Dr. Darányi Kálmán s. k.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a szolgálat érdekében áthelyezte vitéz *Vitézy László* m. kir. főerdőtanácsost Mezőhegyesről Pécsre és ideiglenesen megbízta a m. kir. erdőfelügyelőség vezetésével, továbbá *Mestyának István* m. kir. segéderdőmérnököt Nyiregyházáról a m. kir. ménesbirtok igazgatóságához Mezőhegyesre.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Orbán László* m. kir. erdőmérnököt áthelyezte Galgamácsáról Gödöllőre és megbízta a m. kir. állami és koronauradalmi erdőhivatal vezetésével, továbbá *Vermes Imre* m. kir. segéderdőmérnököt Gödöllőről Galgamácsára

és megbízta a m. kir. állami és koronauradalmi erdőhivatal vezetésével.

Külföldi ösztöndíj. A „Mitteleuropäischer Wirtschaftstag“ német csoportja a berlini „Akademischer Austauschdienst“ útján a m. kir. erdészeti kutató intézethez beosztott *dr. Magyar Pál* m. kir. főerdőmérnöknek, *Ijjász Ervin* m. kir. s.erdőmérnöknek és *Gerlai Arnold* okl. erdőmérnöknek az intézményesen szabályozott módon 9 hónapi időtartamra, havi 150 márka ösztöndíjat adományozott Németországban folytatandó tudományos munkálkodás céljaira.

Munkaügyi perek.*)

(A kir. Kúria jogerős ítéletei.)

1. A téves időre történt felmondás semmis, a valódi akarat a döntő.

Aki szerződési nyilatkozatának megtételekor lényeges tévedésben volt, megtámadhatja nyilatkozatát, ha tévedését a másik fél okozta, vagy felismerhette, vagy ha a másik félre a szerződésből ingyenes előny, vagy aránytalan nyereség háramolnék. All ez a szabály a felmondásra, mint egyoldalú jognyilatkozatra is.

A tényállás szerint a földbirtokos 1934. november 1-én a gazdatisztnek állását úgy szóval, mint írásban felmondotta. Szóbelileg közölte vele, hogy a felmondás hathónapos és 1935. április 1-vel lejár, amit a gazdatiszt minden megjegyzés nélkül tudomásul vett. Az ugyanakkor átadott felmondó levélben azonban a felmondási idő végpontjául nem 1935. április 1., hanem 1936. évi április hó 1. napja volt megjelölve.

Megállapított tényállás, hogy a földbirtokos valódi akarata az volt, hogy a gazdatisztnek, akinek nem volt oklevele, az 1900. évi XXVII. törvényeikk 15. §-a értelmében az őt megillető fél-évi időtartamra mondjon fel s csupán az évszám elírásából eredt, hogy a felmondó levélben a felmondási idő leteltét 1936. április 1. napjában jelölte meg; aminthogy nyilvánvalóan tévesen számította ki a hathónapos felmondási idő tartamát is, amikor úgy a felmondólevélben, mint a szóbeli közléskor annak végső időpontját nem április végére, hanem április 1. napjára tette.

A gazdatiszt ezt a tévedést fel is ismerte, mert családtagjai és közeli ismerősei, barátai körében már az 1934. év őszén, majd karácsony táján több alkalommal tett olyan kijelentést, hogy a földbirtokos neki 1935. április 1-re mondott fel, de az évszámot a levélben eltévesztette. Midőn aztán állását el kellett hagynia, a hat hónapon túlmenően pert indított a földbirtokos ellen felmondási illetmények megfizetése iránt.

*) A gyakorlati életből vett példákkal olvasóinknak velünk szolgálótot tenni adott esetek elbírálásához.

Végző fokon a Kúria hozott ítéletet az ügyben és a keresetet elutasította.

Indokolás: az 1900. évi XXVII. törvénycikk 12. §-a szerint a gazdasági szolgálati viszonyt írásban kell felmondani. Az okirati alakhoz kötött ügylet sem válik azonban érvénytelenné csak azért, mert azt tévesen foglalták írásba, hanem ilyenkor az ügyletet az adott esetben az alperes felmondó jognyilatkozatát akként kell írásban foglaltnak tekinteni, amint az a nyilatkozatot kiállító fél (jelen esetben az alperes) valódi akaratának megfelel. Alaptalan ennélfogva felperesnek az a felülvizsgálati támadása, hogy vele szemben érvényes felmondás nem is történt. Az 1900. évi XXVII. törvénycikkben nincs olyan rendelkezés, hogy a gazdasági nek csak a szerződés szerint évfordulóra, vagy a gazdasági év végére lehet felmondani. Az alperes földbirtokos tehát joghatályosan mondott fel. A tanuvallomások hiteltérdemlőségének és bizonyítóerejének a kérdése, úgyszintén az a kérdés, hogy az eskü alatt kihallgatott peres felek közül melyik fél vallomása mutatkozik valószínűnek, s így melyik fél bocsátható esküre, a bizonyítékok szabad mérlegelésének felülvizsgálattal meg nem támadható körébe tartozik, miért is a felperes gazdaságtörvény a tényállást támadó panaszai nem voltak figyelembevehetők. (P. II. 534/1935. Totth.)

2. Vétkesség címén csak a vétkes személy perelhető kártérítés iránt.

A felperes gazdasági cseléd gőzekével való szántás alkalmával balesetet szenvedett és havi 80 pengő életjáradék megfizetése iránt pert indított. Keresetét a hitbizományi birtokos egyik alkalmazottjának hibájára és a hibás gép használatára alapítja, amelyből kifolyólag szerinte felelős az akkori hitbizományi birtokos, de felelős mint annak jogutóda a jelenlegi hitbizományi birtokos is.

Jogerős ítéletet a Kúria hozott az ügyben és a keresetet elutasította.

Indokolás: Még ha a hibás gép használata miatt, vagy az alkalmazott tényeiért — az utóbbi esetben a 84. számú teljes ülési döntvényből folyó felelősség folytán — az akkori hitbizományi birtokos vétkesnek és ebből kifolyóan kártérítésre kötelezettnek lenne is tekinthető, ez a körülmény nem vonhatja maga után az alperesnek, mint jelenlegi hitbizományi birtokosnak felelősségét.

A vétkességből eredő kártérítési kötelezettség ugyanis éppen úgy, mint maga a vétkesség is a vétkes személyhez, nem pedig a hitbizományi birtoklásához fűződik és átszáll ugyan mint magánjogi kötelezettség a vétkes személy általános jogutódaira, de nem száll át a későbbi hitbizományi birtokosra, aki az alapítólevélből eredő önálló jogon, nem pedig a korábbi hitbizományi birtokos jogán jut a hitbizomány birtokába. De mint a hitbizományi birtok rendes kezelésével és fentartásával járó teher sem terhelheti azt, mert a vétkességen alapuló kártérítés ilyennek nem tekinthető. A felperes felülvizsgálati kérelmében véltlen kártétel címen is kérte az alperes kötelezését. Ez a jogalap azonban már csak azért sem állhat meg, mert a felperes, mint gazdasági cseléd, az 1900. XVI. törvénycikk 8. §-a értelmében biztosításra kötelezve volt és a meg nem támadott tényállás szerint biztosították is, az állandó bírói gyakorlat értelmében pedig ilyen esetben a munkaadó ellen keresetnek az említett jogalapon nincs helye. (P. I. 5025/1935. Jakab.)

3. Erdei utak kötelező karbantartása.

Aki erdejében másokkal fát fuvaroztat, tartozik gondoskodni arról, hogy az igénybeveendő erdei utak fafuvarozásra alkalmasak legyenek és azoknak állapota a szokásos gondos eljárás mellett a fuvarozást végző emberekre és állatokra különösebb veszélyt ne jelentsen.

A balesetet szenvedett fuvaros kártérítési perében az erdei utak állapotára és általában a baleset körülményeire nézve tanuk kihallgatását kérte, kérelmét azonban a fellebbezési bíróság nem teljesítette.

Indokolás: A felperes perbeli képviselőjének a fellebbezési tárgyaláson tett az a kijelentése, hogy a szekéren a balesetkor 12—13 köbméter hasábfát volt, nyilvánvalóan téves, mert ily nagymennyiségű hasábfát a szekérré nem lehet felrakni. Ez a kijelentés tehát nem alkalmas annak a megállapítására, hogy a fuvaros erősebben rakta meg fával a szekerét, mint szokásos oly utakon, mint aminőn a baleset történt. Az útnak fafuvarozásra veszélyes voltát az sem zárja ki, hogy a felperes és más fuvarosok az úton a baleset előtt fával megrakott szekerekkel már egyszer baj nélkül áthaladtak, ebben az esetben azonban szükséges azt megállapítani, hogy az út nem a fuvarozás közben vált-e veszélyessé. Mivel a per eddigi adatai nem elegendők annak a megállapítására, hogy a baleset az erdei utak rossz állapotával, vagy a felperes gondatlanságával (ki tudta-e volna kerülni az út gödreit, nem terhelte-e túl a szekeret), vagy más óvintézkedések elmulasztásával, vagy meg nem felelő alkalmazásával — mennyiben áll okozati összefüggésben és e kérdésben a kért bizonyítás foganatosításától eredmény várható, a kir. Kúria a fellebbezési bíróság ítéletét további eljárás rendelkezésével feloldotta. (P. I. 5129/1935. Jakab.)

4. A tisztí fegyelmi bíróság helyett a végrehajtóbizottság nem ítélkezhet.

A tisztí rendszabályok a II. részben „Tisztí Fegyelmi Bíróság” cím alatt akként rendelkeznek, hogy a tiszték ellen kisebb szabálytalanságok: fegyelembontás, az előljárók iránti engedetlenség, jogtalanságok, az alkalmazottakkal való goromba viselet miatt, továbbá az előírt elszámolások és jelentések be nem terjesztése, a szolgálati szabályok rendelkezéseinek be nem tartása esetén fegyelmi vizsgálat indíttatik. A fegyelmi vizsgálatot az erre a célra szervezett tisztí fegyelmi bíróság folytatja le, amelynek elnöke a jószágigazgató. A fegyelmi bíróság titkos szavazás útján ítélkezí. Tárgyalásairól mindig hiteles jegyzőkönyv veendő fel, amelyet az elnök által megjelölt két tag hitelesít. Döntése a jószágkormányzó elé terjesztendő jóváhagyás végett. Az ítélet, mely a jószágkormányzó jóváhagyása után lép életbe, dorgálásra, pénzbírságra, jutalomelvonásra szólhat. Ha az illető tiszt nagyobb károkat okozott a gazdaságnak és ez az ügy tárgyalásánál bebizonyul, a kár megfizetése is elrendelhető. Ha pedig a fegyelmi vizsgálat lefolytatásánál súlyos mulasztások

bizonyítottak be, a bíróság az azonnali elbocsátás büntetését is kimondhatja. A fegyelmi bíróság ítélete ellen, ha azt a jószágkormányzó aláírta, fellebbezésnek helye nincsen.

Az alábbi ügyben uradalom ügyésze a gazdasági intéző ellen okirathamisítás, sikkasztás és hűtlen kezelés miatt fegyelmi vizsgálatot indított s e bűncselekmények elkövetésének beigazolt tényálladékát a vizsgálat eredménye gyanánt a végrehajtó bizottsággal közölte. A végrehajtóbizottság azt a határozatot hozta, hogy az intézőt az 1900:XXVII. törvénycikk 16. §-a alapján állásából felmondás nélkül azonnali hatállyal, aznapi érvénnyel elbocsátja.

Az elbocsátott gazdatiszt kártérítési pert indított 24.154 pengő megfizetése iránt.

Végso fokon a Kúria hozott ítéletet az ügyben s a keresetnek helytadva, az uradalmat — habár az elbocsátott gazdatiszt oklevéllel nem rendelkezik, — egyévi felmondási idő megfizetésére kötelezte.

Az indokolás szerint az intéző ellen az uradalom fegyelmi eljárást le nem folytatott. Szabályszerű fegyelmi határozat nem hozott és nem fegyelmi határozat alapján, hanem végrehajtóbizottsági ülés határozata alapján lett állásából elbocsátva. Az idézett tiszti rendszabályok rendelkezéseit egybevetve, a kir. Kúria úgy találta, hogy a felperes csak fegyelmi úton s csak a tiszti fegyelmi bíróság által hozott fegyelmi ítélet alapján és folytán lett volna a szolgálatból azonnali hatállyal elbocsátható. Az azonnali elbocsátást bünteteskép a fegyelmi bíróság mondja ki, nem lehet más az eljárás nagyobb szabálytalanságok esetén s az esetben sem, ha kisebb szabálytalanságok fenforgása nélkül önmagukban merülnek fel az alkalmazott terhére a szabályzat szerint a szolgálatból való azonnali elbocsátással büntethető súlyos mulasztások. A beigazolt súlyos mulasztások miatt tehát az azonnali hatályú elbocsátást bünteteskép csak a fegyelmi bíróság volt hivatott kimondani. Minthogy pedig a felperes ellen a tiszti rendszabályok rendelkezéseinek megfelelő fegyelmi eljárás le nem folytatott és a szolgálatból való azonnali hatályú elbocsátását nem a szabályszerűen megalakult fegyelmi bíróság mondta ki, elbocsátása szabálytalanul történt. Az alperes uradalom tehát a kir. Kúria 56. számú polgári jogegységi döntvénye értelmében a polgári perben nem bizonyíthatja azt, hogy a felperes azonnali elbocsátására törvényes oka volt. (P. II. 3265/1935. Totth.)

5. Az önként vállalt és éveken át fizetett kegydíj nyugdíjjá válik.

Az uradalom a teljesített szolgálatokra való tekintettel a szolgálatok megjutalmazásául a gazdatisztnek 1928 október hó 1-én élete végéig s a visszavonási jog kizárásával évi 4.800 P kegydíjat kötelezett és azt több éven át fizette is. Azonban a gazdasági viszonyok leromlása következtében néhány év mulva a kegydíj összegét leszállította.

A gazdatiszt pert indított a 2.409 P levont összeg megfizetése iránt.

Az ügy végső fokon a Kúria elé került, amely kimondta, hogy a vissza nem vonható és éveken át fizetett kegydíj kötelezése elvesztette ajándékszerű juttatás jellegét és nyugdíj természetű járandósággá vált. Önmagában tehát az a körülmény, hogy az uradalom a felperest kegydíjban önként és kötelezettség nélkül részesítette, még nem jogosítja fel arra, hogy a kegydíjat összegszerűleg csökkentesse. Ez a tény azonban nem lehet akadály a annak, hogy az alperes vagyoni viszonyainak megromlása esetén a kegydíj összegszerű mérséklését a Pp. 413. §-a értelmében ne szorgalmazhassa. Az uradalom azt vitatta, hogy a kegydíjnak 1928. október 1-én 4800 pengőben történt megállapítása óta a mezőgazdasági termékek árai nagyban estek, a mezőgazdaságok jövedelmezősége mintegy 45–50%-kal csökkent, illetve visszafejlődött és hogy gazdasági helyzetében saját hibáján kívül olyan mélyreható változás és rosszabbodás állott be, amelynél fogva a kegydíjnak eredeti mértékű teljesítése reá nézve elviselhetetlen terhet jelent.

Mint hogy az alperesi uradalom a kegydíj leszállítása iránt a viszontkeresetet csak 1934. november 30-án terjesztette elő, helyes a felebbezési bíróságnak az a döntése, hogy a gazdatisztet 1934. november 30-ig a teljes kegydíj megilleti.

Annak a kérdésnek az elbírálásánál azonban, hogy az alperes jogosan igényelheti-e és mily mérvben az évi 4800 P kegydíj csökkentését, nemcsak az általános mezőgazdasági válságot s az általános megélhetési lehetőséget, hanem különösen az alperes vagyoni helyzetében 1928 október 1. óta beállott változásokat kell vizsgálat tárgyává tenni.

Mint hogy e javítás ténykérdéseknek a tisztázása s annak kiderítése nélkül, hogy az alperest a felperes gazdatisztn kívül hány kegydíjasknak mely címen és milyen mérvű ellátása terheli, a kegydíjnak 1934 december 1-től kezdődő hatállyal történő csökkentésére vonatkozó jogvita el nem dönthető, a kir. Kúria a felebbezési bíróság ítéletét feloldja és azt további eljárásra és új határozat hozatalára utasítja. (P. II. 3191/1935. Totth.)

Kérelem az erdőbirtokos Urakhoz. Az 1935. évi IV. t.-c. 308. §-a alapján 1000 kat. hold és ennél kisebb erdőbirtokok önálló kezelésének ellátásához hosszabb gyakorlattal bíró *erdészeti középiskolát végzeteket* ajánlunk és közvetítünk.

Szükséglet esetén készséggel állunk díjmentesen rendelkezésre és kérünk szíves megkeresést a részletes igény megjelölésével.

Az erdészeti középiskolát végzetek intéző bizottsága, *Péterfay József* urad. főerdész elnök, *Kistápé, up. Vajta*.